

Lärarhandledning

Handbok för Superhjältar
Del 7: Tillbaka
Författare: Elias Våhlund
Illustratör: Agnes Våhlund

I serien ingår:

- Bok 1: Handboken
- Bok 2: Röda masken
- Bok 3: Ensam
- Bok 4: Vargen kommer
- Bok 5: Försvunna
- Bok 6: Utan hopp
- Bok 7: Tillbaka

Rekommenderas för åk 1–3
En handledning av Malin Wedsberg

Handledningar
och bildspel för
tidigare böcker
i serien finns på:
[rabensjogren.se/
hfs](http://rabensjogren.se/hfs)

ELIAS & AGNES VÅHLUND

HANDBOK FÖR SUPERHJÄLTAR

DEL 7: TILLBAKA

Introduktion

Den här handledningen innehåller övningar som ska hjälpa dig att få dina elever att utveckla sin **läsförståelse**, och därmed sin **läslust**, genom att arbeta med *ordförståelse*, träna på att använda *läsförståelsestrategier* och att göra *textkopplingar*.

Handledningen innehåller även en ordlek, korsord och underlag till en tankekartan. "Handbok för Superhjältar" passar också utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i **värdegrundsarbete**. I lärarhandledningarna för "Handbok för Superhjältar" del 1–3 och del 5 hittar du övningar och diskussionsfrågor som knyter an till elevernas vardag med utgångspunkt i det berättelserna tar upp.

Läsförståelse

Exempel på läsförståelsestrategier kan vara att förutspå handlingen, utreda nya ord och uttryck, ställa frågor till texten, klargöra otydligheter och sammanfatta textinnehåll. Men kom ihåg, det är textens innehåll som är det viktiga, inte själva strategin. Fokus ska ligga på textens innehåll.

Textkopplingar är också ett utvecklande arbetssätt för att göra texten tydlig för eleverna. Under läsningen stannar man upp och jämför texten med andra liknande texter – *text till text-koppling*, jämför texten med egna erfarenheter – *text till mig själv-koppling*, jämför texten med världen utanför – *text till världen-koppling*.

Det är du som pedagog som introducerar och modellerar. Ett exempel på att modellera kan vara att "tänka högt", att berätta för eleverna hur du tänker och känner när ni läser en text. Lärare och klass har en dialog om textens innehåll. Textsamtalen ska vara strukturerade och tydliga, alla ska kunna delta på sin nivå.

Läs högt och läs i par, diskutera och reflektera tillsammans! Vikten av gemensam läsning och högläsning kan inte nog betonas. Genom de gemensamma läsupplevelserna får eleverna verktyg som de sedan kan använda i det egna läsandet.

Alla övningar i handledningen delas in i vad man kan göra före läsningen, under läsningen och efter läsningen. Läsförståelsefrågorna är indelade i:

På raderna – svaret står i texten.

Mellan raderna – här handlar det om att kunna dra egna slutsatser och läsa "mellan raderna".

Bortom raderna – här tänker man själv vidare och reflekterar över texten.

Läsförståelseövningar hittar du under varje kapitel.

Före läsningen

- Börja med att repetera vad som hände i den förra delen *Utan hopp*.
- Titta tillsammans på bokens omslag. Titta på bilden, läs titeln. Vad tror ni boken kommer att handla om? Be eleverna att motivera sina svar, t.ex. genom att du modellerar och motiverar varför du tycker och tror så eller så eller fråga ”Varför tror du det?” ”Hur tänker du nu?” Titta även på den stora bilden som inleder boken. ”Vad/vilka ser ni här?” ”Var någonstans är det?” ”Vad gör människorna på bilden?”
- Vad är en prolog? Vad berättar prologen?
- Inför epilogen: Vad är en epilog? På vilket sätt skiljer den sig mot de övriga kapitlen?
- På omslaget står det två namn: Elias och Agnes Våhlund. Varför står de namnen här? Vilka är de? Mer info om Elias och Agnes hittar du på <http://www.rabensjogren.se/forfattare/Forfattare/> och <http://www.rabensjogren.se/forfattare/Illustrator/>
- Förbered läsningen inför varje kapitel genom att gå igenom svåra ord och uttryck – se nedan under respektive titel. Men tänk också på att vissa ord förklaras bäst i sitt sammanhang och kan vara bättre att ta upp UNDER läsningen.

Under läsningen

- Gör textkopplingar. Vid högläsning, stanna upp vid lämpliga tillfällen och gör kopplingar till:
 - *andra texter*: Påminner det här om något annat vi läst? Berättelser om barn som mobbas, tuffa tjejer (Pippi Långstrump), bli någon annan, superhjältar, serier?
 - *elevernas egna erfarenheter*: Vad känner vi igen från t.ex. miljöer som skolan, vänskap – att bli ovänner, att kunna säga förlåt.
 - *världen utanför*: Vad får berättelsen oss att tänka på om världen utanför? T.ex. vad ser vi på som liknar Robots och Silvers tv-program?Läser barnen självständigt, arbeta på samma sätt och diskutera t.ex. efter varje kapitel eller ett stycke i kapitlet som du förutbestämt.
- Be eleverna stanna upp i sin läsning om det är något de inte förstår och fråga dig eller en kompis.
- Be eleverna ringa in (alternativt skriva dem eller räcka upp handen för att fråga) ord som är svåra att läsa eller förstå och diskutera dem allt eftersom.
- Be eleverna att pröva läsa om en mening eller ett stycke de inte förstod.

Efter läsningen

- Låt eleverna svara på läsförståelsefrågorna, se nedan. Låt eleverna formulera egna frågor. **Diskutera** frågor och svar tillsammans. Många av de öppna frågorna har inga givna svar utan finns där för att väcka tankar och göra reflektioner ihop i klassen och leder också till fortsatta diskussioner. Vid de frågor som passar extra bra att samtala kring och diskutera finns en **röd textrad**.
- Låt eleverna sammanfatta texten. Prata tillsammans om hur den började, vad som hände sedan och hur den slutade. Detta kan vara ett enskilt kapitel, men även hela boken när ni läst klart.

Berättelsen

Tillbaka är den sjunde delen i serien *Handbok för Superhjältar* och fortsättning på *Utan hopp*. De kidnappade barnen har kommit tillbaka till Rosenhill, men superhjältarna kan inte sluta fundera på varför. Det är någonting som inte stämmer. Varför skulle kidnapparna göra sig så mycket besvär med att först föra bort barnen, för att sedan bara släppa dem några dagar senare? Dessutom går flera av de återvändande barnen i sömnen. Mitt i natten går de ut på gatorna.

När staden drabbas av en våg av inbrott börjar superhjältarna ana att allt kanske hänger ihop. Men hur?

I *Tillbaka* prövas också Nicks och Roberts vänskap när Nick får erbjudande om att vara med i Robot och Silvers tv-program.

Tema

Superhjältar, superkrafter, vänskap, samarbete, förlåtelse, tillsammans blir man starka, att tro på sig själv, äventyr, rädsla

Läsförståelsefrågor

PROLOG

”Om något känns fel är det troligtvis det.”

- Vad menas med citatet?
- Efter läsningen: Blev citatet tydligare efter att ha läst berättelsen?
- Kan man känna på sig att något är fel, att det är något som inte stämmer? Har du haft den känslan någon gång? Hade du rätt eller fel?
- **Diskutera tillsammans** både före och efter läsning av boken.

KAPITEL 1

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

fatalt, fri fot, folkhavet, magkänsla, exalterade, sökte av, granskade

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför är Robert, Lisa och Max på plats vid Stortorget? (på raderna)
- Vad menar Max med att Lisa har ”magkänsla”? Tror du att hon har rätt? Kan kidnapparna finnas mitt ibland alla människor på torget? (mellan raderna)
- Varför har Robot och Karin Silver kommit till Rosenhill? (på raderna)
- Hur kommer det sig att Lisa, Robert och Max blir chockade när vinnaren tar av sig robothuvudet? (på raderna)

KAPITEL 2

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

mimade, omåttligt, förvarning

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför måste Nicks föräldrar godkänna att han ska vara med i Robots och Silvers tv-program och bo hos dem? Kan du komma på andra saker som barn inte får göra utan föräldrars tillåtelse? Varför finns det sådana bestämmelser? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**
- Varför kommer inte Robert, Max och Lisa fram och gratulerar Nick när han vunnit maskeradtävlingen? (mellan raderna)
- Hur kommer det sig att Robert och Nick blir ovänner, att de till och med känner att ”deras vänskap är över”? (mellan raderna)
- Har du blivit ovän med en kompis någon gång och sedan ångrat dig? Vad kan man göra för att undvika att bli ovänner? Hur kan man göra för att bli vänner igen? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**
- Titta på bilden överst på s. 23. Hur känner Max, Lisa och Robert när de ser Nick på tv? Hur ser man i bilden att de känner olika?

KAPITEL 3

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

fokusera, skjuten ur en kanon, bemästra, stod som fastfrusen

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför stannar Robert kvar i tågstationen när Lisa och Max flyger hem? (på raderna)
- Vad är det som gör att Robert är så motiverad att träna på sina superkrafter? (mellan raderna)
- Hur känns det i kroppen när man är alldeles utmattad efter att ha tränat? (bortom raderna)
- Varför tror Robert att Lars går i sömnen? (mellan raderna)

KAPITEL 4

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

övervakningskameror, levande död, stirriga, reste ragg

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad är det som gör att Max pappa tycker att rånet på museet inte liknar något han tidigare sett? (på raderna)
- Titta på bilderna på s. 32 (i kapitel 3) och s. 39. Beskriv Lars och Gretas ögon.
- Varför tror du att hunden Amadeus slutar skälla när Greta pratar? (mellan raderna)
- Robert blir alldeles kall när Greta tittar på honom med sina stirrande ögon. Känner du igen den känslan, att något hände som gjorde att du frös trots att det var varmt? (bortom raderna)
Diskutera tillsammans.

KAPITEL 5

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

besatt, enheter, länsat, ta en titt

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför kallas barnen som kidnappats för ”återvändare”? (mellan raderna)
- Hur tar sig Robert, som inte kan flyga, fram när han, Lisa och Max ska till banken? (mellan raderna)
- Varför är det bara Lisa som går fram till polisen när de kommer till banken? (på raderna)
- Vad har bankrånet för likheter med rånet på museet? (på raderna)

KAPITEL 6

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

följande, kallsvettas, slut på energi

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför tror superhjältarna att det kan vara Rebecka som ligger bakom alla inbrotten i Rosenhill? (på raderna)
- Vad är det som gör att Max tror att Robert och Nick skulle vara ett perfekt team att undersöka Lars och Greta? (mellan raderna)
- Vad är ett ”team”, vad är ett bra team? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**
- Hur kommer det sig att Robert bestämmer sig för att undersöka de kidnappade barnen själv? (på raderna)
- Robert får ”slut på energi”. Hur känner man sig då? Vad kan man göra är det? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

KAPITEL 7

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

säsongen, anar, sova på saken, bönar, nere (känslan)

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Titta på bilden på s. 60. Hur ser man att Nick och Robot inte flyger på riktigt?
- Varför har Nick svårt att sova när Dan har frågat om han vill stanna kvar och fortsätta vara med i tv-programmet? (mellan raderna)
- Hur känner sig Nick när han tittar på fotot på telefonen där han är tillsammans med Max, Lisa och Robert? Varför saknar han dem? (på raderna)
- Varför missuppfattar Robot Nick och tror att Nick vill gå ner i källaren? (mellan raderna)

KAPITEL 8

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

en våg av inbrott, totalt

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför tror du att journalisten Edith Bergman alltid bara klagar på superhjältarna? (mellan raderna)
- Vad är det superhjältarna upptäcker med hjälp av Max nattkikare? (på raderna)
- Varför blir superhjältarna ännu säkrare på att det var Rebecka som kidnappade barnen? Vad är det som inte stämmer med att Rebecka skulle vara den skyldiga? (mellan raderna)
- Varför tänker Lisa att hon kanske är värdelös, precis som Edith Bergman påstår? (mellan raderna)
- Vad ska man göra och hur ska man kunna tänka annorlunda om någon säger att man är värdelös? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**

KAPITEL 9

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

rös vid tanken, ögonvrån, huttrade

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Varför vill inte Herman gå till kyrkogården på dagen? (på raderna)
- Varför tycker inte Herman om andra människor tror du? Eller gör han kanske det, men känner sig osäker när han träffar folk. Hur skulle man kunna hjälpa Herman att umgås med andra? (mellan och bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**
- Hur känner sig Herman när han tänker på sin fru? (mellan raderna)
- Vilka är barnen som Herman möter på kyrkogården? (mellan raderna)
- Vad tror du att "det är för fel" med barnen som Herman möter på kyrkogården? (mellan raderna)

KAPITEL 10

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

hjärntvättade, samband, förslag

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Vad är det som får Lisa att tro att allt med de kidnappade barnen som återvänt och inbrotten hänger ihop? Och vad är det som hon inte förstår? (på raderna)
- Hur reagerar Robert när Max säger att han önskar att Nick var där? (på raderna) Varför reagera Robert så? (mellan raderna)
- Hur känner Robert när han ska ringa till Nick? (på raderna)
- Har du varit ovän med en kompis någon gång? Vad hände? Blev ni vänner igen? Om ja, vad gjorde ni får att bli kompisar igen? Om nej, hur kommer det sig att ni inte blev det? (bortom raderna)
Diskutera tillsammans.
- Hur känner sig Nick när han pratat med Robert och Lisa? Varför känner han så? (mellan raderna)

EPILOG

SVÅRA ORD OCH UTTRYCK

”min hjärna är degig”, som bortblåst

LÄSFÖRSTÅELSEFRÅGOR

- Hur kommer Max på sambandet mellan återvändarna? (på raderna)
- Varför får Lisa, Robert och Max bråttom till kyrkogården? (mellan raderna)
- Varför svarar inte Nick när Lisa, Robert och Max ringer honom? Har han bara somnat eller ... (Det kan du fundera vidare på till nästa bok.)

ROBERTS TANKAR OM SAMARBETE

- Om man råkat säga något som man egentligen inte menar, vad kan man göra då? (bortom raderna) **Diskutera tillsammans.**
- Varför kan det vara svårare att säga förlåt för något man gjort eller sagt när det gått ett tag, istället för att säga det direkt? Har du någon gång haft svårt att be om förlåtelse? Vad hände? (bortom raderna)

Lek med ord – homonymer

I kapitel 7 missuppfattar Nick vad Robot menar eftersom de lägger olika betydelse i samma ord – ordet **nere**. Robot tror att Nick menar nere i källaren, men Nick berättar att han är nere = ledsen. När samma ord har flera betydelser kallas det för homonym.

Skriv upp homonymer på tavlan och hitta tillsammans på olika meningar där orden ingår men har olika betydelse, t.ex.:

Greta såg **skum** ut med sina stirrande ögon.

Jag gillar att ha massor av **skum** i badkaret.

Vilken fin **ask** det växer här.

Jag samlar mina kulor i en **ask**.

Rosenhill är drabbat av en inbrotts**våg**.

Vilken hög **våg** ute på havet.

Jag ska väga mig på en **våg**.

Fler homonymer:

får land håll vass rabatt
snor axel damm tacka
val tal knäppt
föda mask ända fil
tunna bal vår
tankar sladd gift
plan bock rock under
vind krona
hopp drake kryp
såg skär tiger sår
bad lever väg
tår hälsa bär
kontakt far tur ström
vad händer

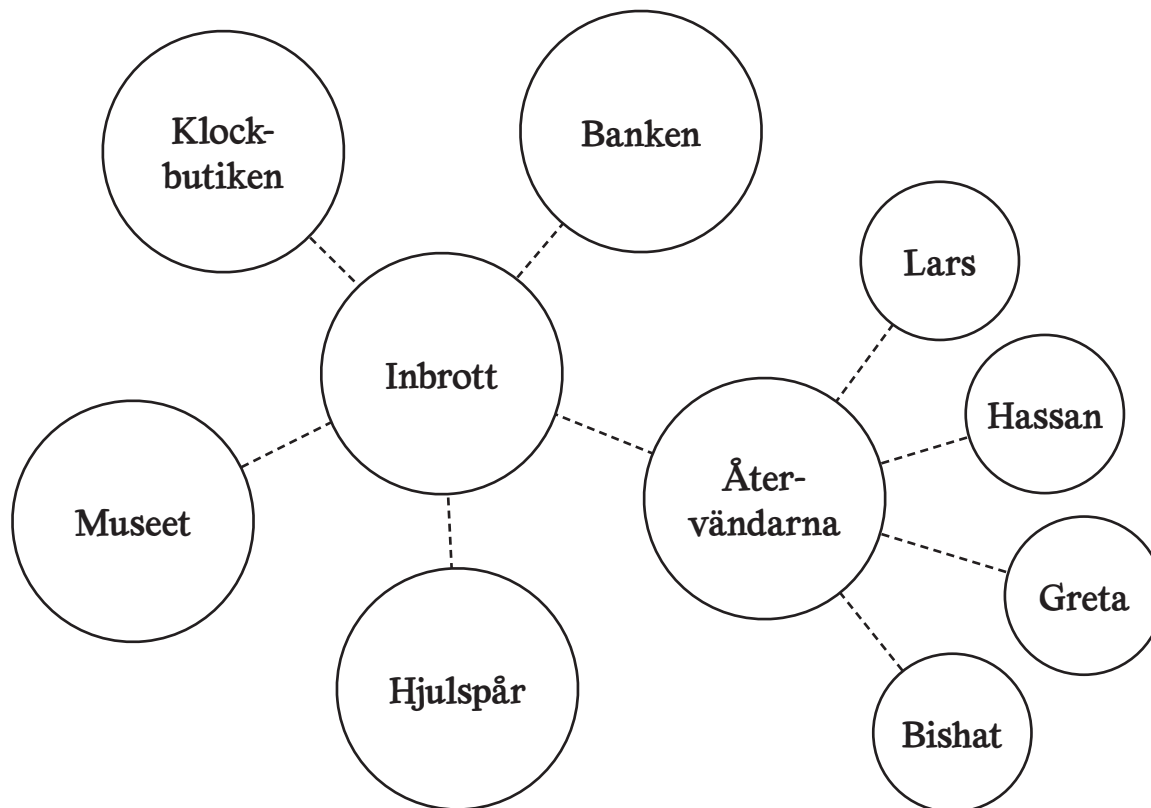
Tankekartan

I en tankekartan kan man samla kunskaper i ett speciellt ämne eller information om en person/en plats. I mitten skrivs ämnet alternativt namnet och i bubblorna runt samlas allt som man vet.

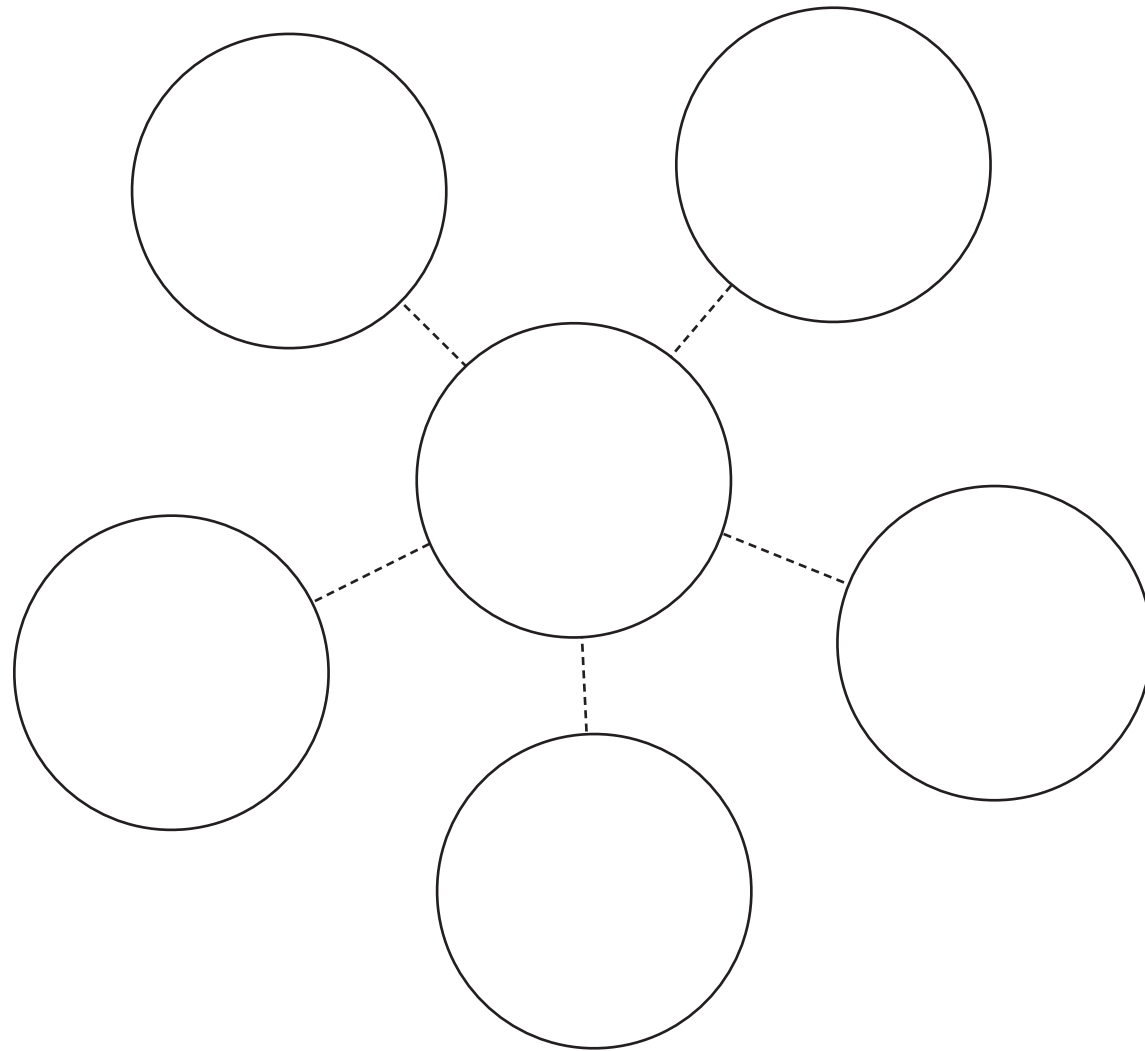
Träna tillsammans på att göra tankekartor med hjälp och inspiration av superhjältarnas samlade ledtrådar i kapitel 10 (s. 84). I mitten skriver ni **inbrott** och i cirkelarna runt om skriver ni de olika ledtrådar: **hjulspår, museet, klockbutiken, banken, återvändarna**. Och i cirkelarna runt om återvändarna skriver ni: **Lars, Hassan, Greta, Bishat**.

Försök att lösa mysteriet med inbrotten i Rosenhill!

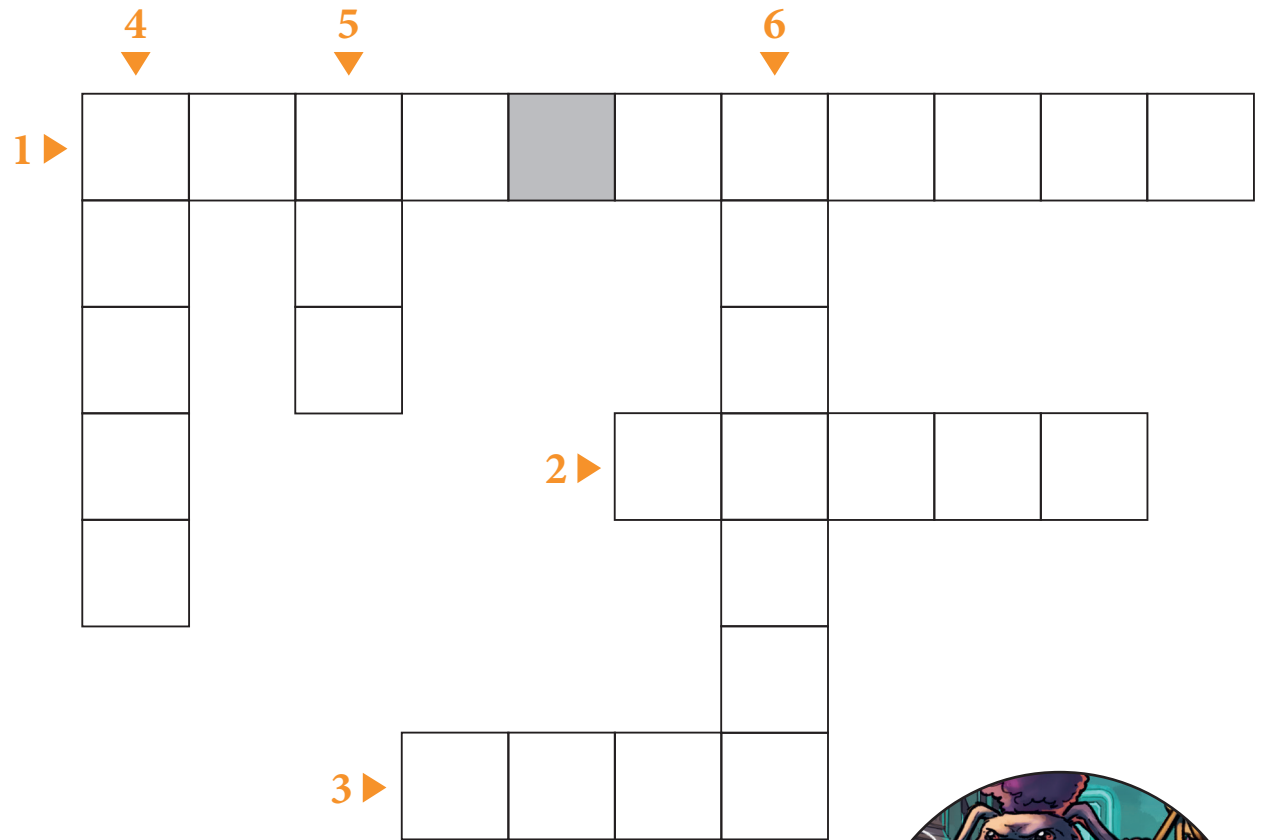
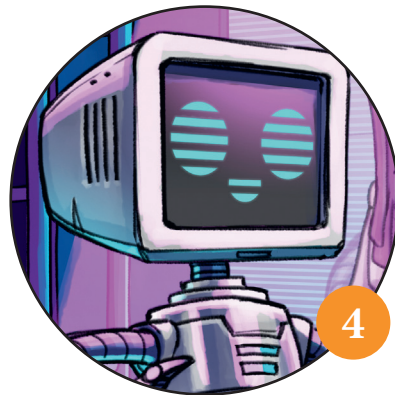
Kopiera tankekartan på nästa sida och jobba vidare med olika ämnen. Skriv t.ex. ett djur i mitten och låt eleverna komma på ord till bubblorna. Jobba vidare genom att ha tankekartan som stöd när eleverna ska skriva en faktatext om det aktuella djuret.

Tankekartta

Bildkorsord

Korsord

- Titeln på den här boken.
- Om något känns fel är det troligtvis _ _ _.
- Flickan som Robert möter på natten.
- Pojken som Robert möter på natten.
- Kallas de kidnappade barnen som kommit tillbaks.
- Bokens sista del kallas för _ _ _ _ _.
- Borgmästarens förnamn.
- Superhjältarna håller till i en _ _ _ station.

10 ▶

1 ▼

5 ▼

3 ▶

7 ▼

8 ▼

2 ▼

4 ▶

9 ▶

M A S K E R A D T Ä V L I N G

11 ▼

6 ▶

9. Nick vinner en _ _ _ _ _ _ _ _ _ _.

10. Karin Silver och Robot har ett _ _ -program.

11. Heter hunden Amadeus husse i förnamn.